



תא"ה מחתרת: מוחמד בכרי, יצחק לאור וסוהיר האני
עצירה ביטחונית בחיים הפכה לאשת-מחתרת בסרט



גידי גוב בנמל
הדרך מובילה למחנה-ריכוז

אז התחלנו באודיסאה לגייס כסף. שלחנו את התסריט לבי-בי-סי, אחר-כך נסענו ללונדון. הזמינו אותנו לפגישה עם ג'רמי אייוקס, יהודי, מנהל הערוץ הרביעי של הבי-בי-סי. הוא היפנה אותנו לקורא-התסריטים שלו. לחדר נכנס אדם כחוש, רגיל ולא מוגדר, עם זנב חולצה בחורף וסוודר עם חורים במרפקים. אבל עיניים חכמות. הוא לקח את התסריט.

כעבור יומיים הוא התקשר והציע לנו לשנות את הסיים. עכרנו באנגלית הרצוצה שלנו על סיום אחר.

ג'אד: יש לנו חבר בלונדון, קנדי מרטין, תסריטאי שתסריט את הסרט תיק ירושלים עם דוגלד פלונס. הרמתי אליו טלפון. הוא הכתיב לנו דרך המכשיר עמוד שלם של דיאלוגים. עם השינויים האלה חזרנו לבי-בי-סי. היה שלג, ואיחרנו לאיוקס. אמרו לנו: תשאירו כאן את התסריט. יצאנו משם בהרגשה שזה סוף הסיפור.

באותו ערב בלונדון ערכנו «ארוחת-אבל» עם גידעון בכמן וטרוי, בהרגשה שהסרט נדחה לזמן לא-ידוע. חזרנו ארצה, וכעבור כמה שבועות קיבלנו בדואר הודעה שאישרו לנו את התסריט. להודעה צורף חוזה חתום על 100 אלף דולר להפקת הסרט. עכשיו היינו צריכים למצוא רק עוד 250 אלף דולר להפקה.

היתה לנו התחייבות של הקרן לעידוד סירטי-איכות מסעם המועצה לתרבות ולאמנות בארץ. היא התייחסה ל-60 אלף דולר, אם נשיג את יתרת המימון.

החלטנו להתחיל בהפקה ובקידומה. בנינו את התיכנון. עבדה איתנו אילנה שרון, היא נסעה עם התסריט ליריד-הסרטים של פסטיבל קאן, שם פגשה בנציג של הרשת הראשונה כמינכן. היא הצליחה להשיג ממנו השתתפות על עוד 50 אלף דולר. השגנו עוד כמה משקיעים קטנים, ויצאנו לצילומים.

«חייתי את הדברים האלה!»

ג'אד: לפני הצילומים היה עלינו ללהק את התפקידים. ידענו שהנושא

מתעלות מעל לכל אמת שצולמה בסרט ישראלי כלשהו.

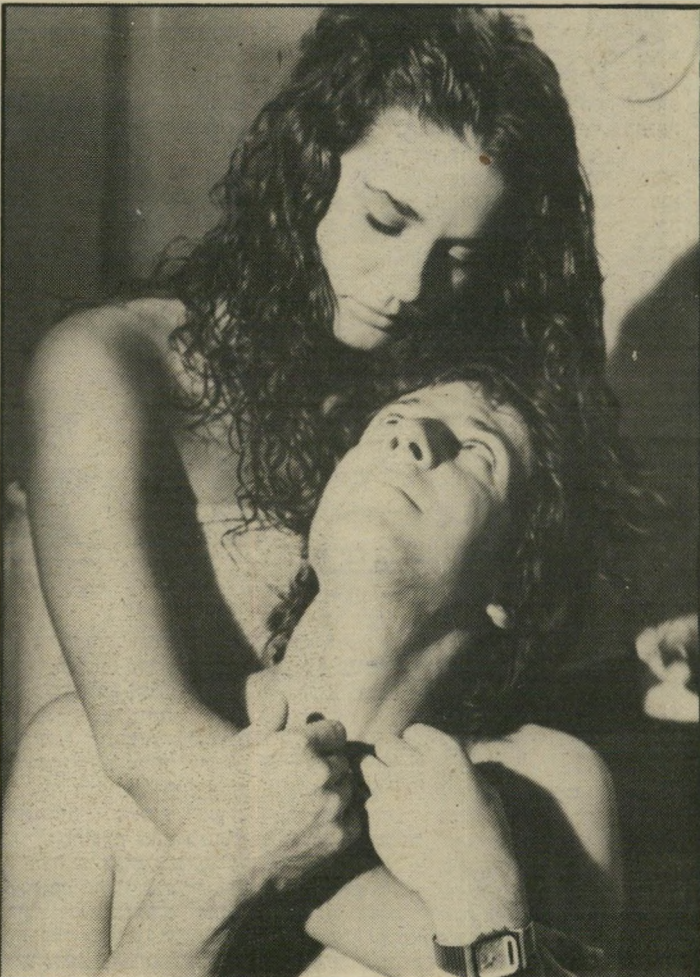
איר נעשה סרט כזה? מגש הכסף הוא תוצאה של עבודת-צוות, שציריה המרכזיים היו הפסיכר-אטרית רוחמה מרטון, בעלת הרעיון המקורי והדיאלוגים, יהודה (ג'אד) נאמן התסריטאי ואמנון לורר. סיפור עשייתו והפקתו של הסרט הוא סיפור מתח קולנועי בפני עצמו, שסופר לי העולם הזה מפי ג'אר נאמן ורוחמה מרטון.

רוחמה: לקחתי שנה חופש מעבודתי כרופאה פסיכיאטרית. תחילה כתבתי סיפור-אהבה. אחר-כך



השוין-ביתניק: יוסי פולק
ספרים חשובים מפצצות

פיתחנו אותו. הסיפור שימש כסיס לתסריט. אבל התברר שהסיפור די מנוטרל מהחיים בארץ. חיסרון הפוליטיקה היה מורגש לג'אד ולי. אז הצטרף אלינו אמנון לורר, ויחד איתו בנינו מחדש תסריט. ירד הרומן ועלו הכעיות הפוליטיות. לאחר גילגולים שונים הגענו בסוף 1980 לגירסה הסופית.



אהבה: גידי גוב ודליה שימקו
השמאל הוא השפה הנשוכה בחיך של ישראל

עריין. הבעיה הראשונה היתה מצאית ג'מילה. חיפשנו אחר הדמות-הנשית הפלסטינית. נסענו הרבה וחיפשנו באוניברסיטות חיפה ובאר-שבוע. הגענו גם לתיאטרון נצרת. פגשנו בסטודנטים ובסטודנטיות. במקביל ערכנו מיבחני-ריבד בווידיאו, מיבחנים שבהם השתתפו רבים שאינם שחקנים. חזרנו גם אחרי המשוררת סיהאם דאוד, שאמרה לנו בעדינות: «לא!»

רוחמה: לראשונה שמעתי על סוהיר האני מסטודנט ערבי בכאר-שבוע. הבעיה שלנו היתה אי-היכולת של הערביות להשתחרר מהבעיות החברתיות. אותו סטודנט המליץ על סוהיר. מאוחר יותר נודע לנו שהיא ישבה כמעט שלוש שנים בכלא נווה-הצדקה באשמת מגע עם סוכן זר. זה קרה כאשר היא היתה בת פחות מ-18. כיום היא עושה תואר שני בבשנות אנגלית. היא נשמעה לנו כאדם שהשתחרר מהמיגבלות ומהמוס' כמות של האשה בחברה-הערבית. היה מאוד חשוב לנו שהתפקיד יגולם בידי בחורה אינטליגנטית ונחושה בדעתה. ג'אד: סוהיר היתה כמו יד לכפפה. היא ידעה מה שהיא רוצה. היא קראה ואהבה את התסריט. היו לנו מעט ספקות. היא בהירה במקצת.

רוחמה: יום אחד היתה לי שיחה עם סוהיר לתוך הלילה, ואו היא אמרה לי: «אין לך בעולם אדם שיעשה את התפקיד הזה יותר טוב ממני, כי אני חייתי את כל הדברים האלה!» ואו היא סיפרה לי לראשונה שהיתה בבית-הכלא, והוסיפה: «לא רציתי להשתמש בזה כקודם!» והתפקיד היה שלה.

«הדרך לביירות»

ג'אד: היתה לנו בעיה בבחירת מקס, איש הש"ב. הכוונה שלנו היתה שאיש הש"ב לא יהיה אדם שמתחשק לך לתת לו סטירה, ויחד עם זאת, שלא יהיה מאצ'ו ישראלי. פנינו לכמה שחקנים, וביניהם יוסי פולק. לקראת מיבחני-הריבד הוא בנה לו תפקיד ברש. הוא בא עם הצעה של תפקיד מהסרטים. איזה מין איש קשה, נוקשה וקשוח, עם עיניים ממצצות, כמו שבונים דמות כתיאטרון. האיש הרע. וכך הוא הצטלם במיבחנים. אז אמרנו לו: «תודה רבה, יוסי... אתה לא תעשה את התפקיד...». לא היה לנו אז מועמד אחר, משהו כמו רוד שטייגר.

אבל יוסי אמר לנו: «אני שחקן, שיכול להוציא מעצמו כל מה שאתם רוצים. תגידו מה שאתם רוצים. ישב איתי ועם רוחמה והצלם חנניה בר, כאשר אנחנו נחושים שזה לא הוא. שהוא שם על עצמו מסכה. אבל ברגע שהוא הבין שהוא צריך להיות שיידי-ביתניק חכם, עם רגש, נבון, שמבין את נפש-האדם ולא מוותר על זווית-הראייה המיקצועית שלו, יוסי פולק נכנס לדמות הזאת. והשיא, זה בבית-החולים, כאשר הוא אומר ליוני (גידי גוב): «הדרך שלך מובילה לביירות...» עונה לו גידי: «הדרך שלך מובילה למחנות-ריכוז...» חשוב לציין כאן שהדיאלוגים האלה חוכרו ב-1980, לפני מילחמת הלבנון. היום הם נקראים כמו בעיתון של אתמול. וכך, כאשר פולק הבין מה שהוא אמור להיות — הוא עשה את התפקיד.

המחאה של גידי גוב

ג'אד: אני מכיר את גידי גוב מהסרט הקודם שלי מסע אלונקוט. כאשר כתבנו את התסריט, והתברר לנו (המשך בעמוד 56)